

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

Cur S. Ignatius & Societas primo loco com[m]endat suis profectum in
Humilitate. Cap. II.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78809](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78809)

prætermisum, vel alio modo tractatum, & primo quidem de Humilitatis nomine dicendum est aliquod.

CAPVT PRIMVM.

De nomine & naturâ Humilitatis.

1. **Q**uoad nomen Humilitatis Latinum, hoc videtur derivatum ab humo, eo quod, ut S. Anselmus in c. 2. Ephes. ait, *Humilis dicitur, quasi humi alius*. Et S. Hieronymus l. 10. Etymol. *Humilis, quasi humi acclivus*, id est, imis inhærens. Nomen autem Græcum, nostro Latino correspondens, est in Scripturâ *ταπεινωσις*, quæ vox aliquando accipitur pro abiectione & vili conditione, seu depressione & parvitate: & in Novo Testamento quæter tantum reperitur. Luc. 14. 8. Act. 8. 33. Philip. 3. 21. Iacobi. 1. 10. Aliquando verò pro afflictione, seu pro tribulatione, vix pro virtute animi, opposita elationi. At virtus Humilitatis opposita superbiæ, frequentissime in Scripturâ vocatur *ταπεινωσις* & tantum septies legitur in Novo Testamento. Act. 20. 19. Eph. 4. 2. Philip. 2. 3. Colos. 2. 18. & 28. & c. 3. 12. 1. Pet. 5. 5.

2. **Q**uoad naturam Humilitatis & descriptionem, prout est virtus animi opposita superbiæ, variè describitur à Sanctis, ut plurimum per actus & effectus illius. Porro benè dicebat B. Laurentius Iustinianus c. 9. *Vita, neminem benè scire quid esset Humilitas, nisi qui à Deo accepisset, ut esset humilis*. In nullo enim tam falli homines, quam in verâ humilitate cognoscendâ. A Sanctis ergo, qui verè fuerunt humiles, quid ea sit, discendum est. Mhi omnium maximè placet descriptio tradita à S. Bernardo in tract. de grad. Humil. & à B. Laurentio Iustiniano tractat. de humil. c. 1. in Ligno vitæ: *Humilitas est virtus, quâ homo verisimilâ sui cognitione sibi ipsi vilescit*. Porro, ut ait S. Thomas 2. 2. q. 151. *essentialiter consistit in appetitu*. (a. 2.) *secundum quod aliquis dirigit, moderatur, & refrænat impetum animi sui, ne inordinatè tendat supra se in magna & excelsa*. (a. 1. corp. & ad 3. & a. 2. corp.) *& considerans suum defectum, teneat se in infimâ*. (a. 1. ad 1.) *per laudabilem deiectionem in ima*. (a. 1. ad 2.) *precipue respiciens subiectionem hominis ad Deum* (a. 1. ad 5. in corp. & ad 1.) *Totius enim humilitatis summa, inquit, S. Bernardus de triplici subiectione nostræ voluntatis ad Diuinam, in eo videtur consistere, si voluntas nostrâ Diuinâ subiecta sit voluntati, propter quem etiam humiliatâ aliis se subiecit*. (a. 1. ad 5.) *inquantiam reprimit*, (a. 2. ad 4.) *& expellit superbiam, cui Deus resistit, & præbet hominem parvulum ad suscipiendum influxum Diuinæ gratiæ, inquantum euacuat inflammationem superbiæ*. (a. 5. ad 2.) *eius est proprium contemnere sublimitatem terrenam*. (a. 5. ad 3.) *illa est quasi quedam dispositio ad liberum accessum hominis in spiritualia & diuina*

bona. (a. 5. ad 4.) *Quoniam verò humilitas, reprimit motum spei, qui est motus spiritus in magna tendentiâ, idè est pars temperantiæ & modestiæ: cuius est refrænare vel reprimere, motum alicuius passionis* (a. 4. in corp.) *Atque ita his omnibus consideratis, ita describi potest humilitas, quæ hominibus convenit, prout descripta est à S. Ignatio Nostro in quadam apparitione factâ B. M. Magdalene de Pazzi infra positâ ante finem capitis secundi: Humilitas, inquit, non est aliud quam continua cognitio sui non esse, & continuum gaudium, in omnibus illis rebus quæ possunt inducere ad sui contemptum*. Hæc S. Ignatius: *Vel si ita describitur: Humilitas est virtus, per quam homo, suam conditionem cognoscens, amat sui vilipensionem, & ex hoc amat ordinatè, & libenter, & promptè Deo se subiecit, & omnibus præter Deum*. Talis descriptio est sufficiens, continet enim & genus, quod est virtus, & differentiam, per quam ab aliis virtutibus distinguitur, & convenit etiam illi Humilitati, quæ fuit in Christi humanitate, & quæ fuit etiam in Beatissimâ Virgine. Nam Christus, etsi esset Deus, qui per Diuinitatem non potuit se vili subiectione, tamen ratione Humanitatis, agnoscens etiam suam humanitatem ex se nil fuisse, & à Deo infinito modo distantem in perfectione, Deo se subiecit, & hominibus propter eum; maiore subiectione quam possit esse nostra, quia quò persona est dignior quæ se subiecit, eò est maior subiectio. Persona autem Christi fuit persona Diuina verbi, nostrâ humanitate velata. Idè Apostolus Philip. 2. 3. postquam hortatus est ad fugam inanis gloriæ, & ad amorem humilitatis, & ut superiores sibi inuicem arbitrentur alios, subdit v. 6. 7. 8. *Christi exemplum, eo nos excitans: Qui cum in forma Dei esset, & æqualis Deo, semetipsum exinaniuit formam, seruis accipiens, in similitudine hominum factus, & habitu inuentus ut homo*. Humiliauit semetipsum factus obediens usque ad mortem, mortè autem crucis. Et cum totâ vitâ suâ edidisset ex epla insignia humilitatis & sui vilipensionis, à se vltro demonstratâ, & ab aliis illatâ, meritò dixit Matth. 11. *Discite à me, quia mitis sum, & humilis corde*. Cum ergo in humilitate essentialiter includatur amor subiectionis, respectu Dei & hominum, & vilipensionis nostræ, ex hoc amore & appetitu vilipensionis sequuntur illi effectus, quos Sancti vocant gradus Humilitatis, nobis peccatoribus conuenientes, de quibus paulò post tractandum est.

CAPVT SECVNDVM.

Cur S. Ignatius, & Societas, primo loco Patribus Tertij anni commendat profectum in Humilitate.

Sex causæ adferri possunt, ob quas S. P. N. Ignatius primo loco Patribus tertij anni commenda-

mendat profectum in Humilitate. si par. Confl. c.2. §. 1.
 4. Prima est Quia in homine, Christi verã fide imbuto, fundamentum omnium virtutum & radix earum, & omnium actionum bonarum, quæ ex virtutibus procedunt, est Humilitas.
 5. Fundamentum sanctitatis, inquit S. Cyprianus de Christi Natiuitate, semper fuit humilitas. B. Laurentius Iulianus de triumphali Christi agone c.3. Prudens inquit, quisque archibectus colapsi edificij structuram erigere ac restaurare disponens, semper a fundamentis opere sumit exordium. rationabiliter q. Nihil enim nisi supposito fundamento superedificari potest. Quamobrem Dominus Iesus, humani generis ruina reformare volens, virtutum fundamenta summo studio per seipsum collocare curauit. Ceterarum siquidem virtutum fundamentum impuribile, nullòq; labefactandum impulsu, humilitatem dixerim. Sicut mundus, tenet aduersarius, repugnet caro, humilitas semper secuta est. Non habet quod amittat, neque quo doleat, in sui secreto cubicali intrepida requiescenti bono fruitur suo. Quomodo autem sit fundamentum spiritualis edificij, explicat S. Thom. 2.2. q.161. a.5. ad 2. Cum ergo finis tertij anni sit acquirete perfectionem vitæ spiritualis conspiciam, & perfectio hæc, nil aliud sit, quam sanctitas, vitæ, ut suo loco explicabo, meritò S.P.N. primo loco profectum in humilitate Patribas tertij anni commendauit, tanquam fundamentum sanctitatis. Est enim fundamentum nõ qualecunque, sed, ut dixit Ioannes Abbas, apud Pallad. Hist. Laus. c. 45. Fundamentum primum omnium virtutum. Eo ferè modo, quo Philosophi docent, materiam primam, esse fundamentum primum omnium accidentium, quantitatem verò fundamentum secundum eorum. Et quidem fundamentum hoc virtutum omnium & sanctitatis, superat fundamenta omnia quorumuis edificiorum: quæ etsi sustentent ædificia, tamen ea per se, & in se sunt sterilia, nil producenti. At humilitas est fundamentum secundum, producens fructus virtutum; quia, ut ait S. Bernardus l.5. de Consid. ad Eug. in fine c. in ea omne edificium spirituale constructum, crescit in templum sanctum in Domino. & quidem tali incremento, quod ob abundantiam indeficientem humoris nunquam deficit, quia simul est fons, origo, & radix, ex qua crescunt omnia bona virtutum.
 6. Nihil, inquit S. Chrysof. hom. 30. in Acta, conferendum humilitatis virtuti: ipsa enim mater est, (si mater, ergo generat) ac radix, & alitrix. & sulcimentum, & vinculum bonorum. Pondera singula.
 7. Hinc S. Dorotheus ser. 1. sicut superbia est radix & causa omnium malorum, ita humilitas, est medicina bonorum omnium: & in qua est posita omni lætitia, & omnis gloria, & omnis requies. Extat apud S. Brigittam l.2. Reu. c. 11. pulchra reuelatio, de quodam piè mortuo, quomodo anima eius à Sanctissimã Trinitate, & à quinque legionibus Angelorum occurrentibus excepta fuit, à quibus va-

ritæ eius virtutes, presentabantur. Deo, inter alias, à quattuor legionibus vox talis audita est: *Venite & ostendamus Deo nostro equum suum: id est, regnum monium perhibeamus humilitatis eius.* Sicut enim equus fert corpus hominis, sic humilitas eius, precedens eum & subsequens, ad omne bonum opus ferebat eum. Sed inter alia bona est radix ipsius charitatis, quæ est essentia perfectionis. Et ita Deus Patet S. Catharina Senensi in Dial. c. 4. ait: *Humilitas est præcipua nutrix & baidia charitatis.* Ideò & Christus Dominus in Reg. S. Brigittæ c.2. proprio ore dicitur, sic loquitur: *Principium huius religionis & salutis est vera humilitas* &c. & in caeuca extrau. c.1. monet Confessor tuus paucioribus verbis exponat gradus Humilitatis, quos didicit in regulâ Benedicti mei, ut discant Filie matris mee (scilicet Moniales eius) principium virtutum, in quo stabiliant ædificia sua construenda. Cassianus: *Si edificij nostri fastigia perfecta volumus, ac placentia Deo consurgere, fundamenta eius non secundum nostram libidinem voluntatem, sed secundum districtiõis Euangelicæ disciplinam iacere festinemus: quæ alia esse non possunt quam timor Dei, atque humilitas, quæ de mansuetudine & cordis simplicitate descendit.* Et c. 32. *Nulla modo poterit in animâ nostrâ virtutum structura consurgere, nisi prius iacta fuerint vera humilitatis in corde nostro fundamenta, quæ firmissimè collocata perfectionis & charitatis culmen valeant sustinere.* Quomodo sit fundamentum Humilitas, vide S. Thomam 2.2. q.161. a.5. ad 2.
 Et S. Chrysof. Magister Cassiani: *Bonis operibus nostris humilitatem quasi fundamentum & basim substruamus, ut secure virtutes superexstruere valeamus.* Virtus enim non est, nisi coniunctam habeat humilitatem. Qui hoc fundamentum rectè iecerit, poterit in quantum voluerit altitudinem structuram excitare. Hac maxima est munio, hæc murus inconcussus, hæc inexpugnabilis turris, hæc omne continet edificium, non sinens ipsum, vel à ventorum violentiâ, vel ab imbrum impetu delici, sed omnibus insidiis, inaccessum facit & iniuctum, quasi ex adamante constructum esset. magnâq; nobis Diuina largitatis retributiones affert. E contrario hoc fundamentum si nutes, scribit S. Bernardus ad Eugenium Papam, illa virtutum aggregatio, non nisi ruina est.
 Secunda causa, ob quam S.P.N. Ignatius, meritò postulo primo loco profectum in humilitate, est, quia in Probationibus tertij anni, vti & in exercitationibus omnibus solidis vitæ religiose, multa certamina subeunda sunt, cum carne, amore proprio, mundo, demone, humanis respectibus, repugnantis, corruptæ naturæ & malis habitibus vitia, ut vitia, ex his rebus puliolantia, aboleantur. Atqui, ut ait Cassianus l.6. de Inst. cœnob. c.5. *Sine humilitate, nullus penitus vitij poterit triumphus acquiri.* Humilitas enim est præcipua expugnatrix vitiorum. Virtus humilitatis, inquit S. Gregorius l.8. mor. c.36. *omne vitium eneruat.* Imò & omnes technas diaboli, quibus plena sunt omnia. Scito, ait Spiritus sanctus Eccli.9.

cl. 9. 20. quod in medio laqueorum ingrediens. Et S. Ambrosius l. 4. in Lucam. Multi laquei, quicunque ingrediuntur. Laquei in corpore, laquei in lege, laquei in pinnis templorum, in crepidinibus parietum, tenduntur a diabolo, laquei in philosophia, laquei in cupiditatibus, laqueus in pecunia, laqueus in religione, laqueus in studio castitatis. Et S. Paulinus Ep. 2. Tota huius mundi figura & abulicis praecepta retibus est. Et quod peius est, heretiam sine laqueis, ut ait Seneca Ep. 97. Non primum tantum est iter ad vitia, sed praecepta. Hinc cum S. Antonius vidisset totum mundum plenum diaboli laqueis, & nesciret quomodo eos evadere possent homines, audiunt divinitus: Humilitate, ut scribit S. Athanasius in vita S. Antonij. Unde & S. Ephrem dans praecipua de recta vivendi ratione, in Opusculo haec de re, magis quam quicquam aliud commendat humilitatem, & inter alia eius bona ponit: Humilitatem amplectere, & diaboli retibus nunquam capieris. Gaudium dicitur: levisimum enim humilitatis alio sublatum, velocius ac sublimius existes, quam ut ab eo capi possis. Et in hoc S. Ephrem sensu potest illud Christi dictum intelligi: Luc. 14. 11. Omnis qui se humiliat exaltabitur. Scilicet ut diaboli retia evadat sublatum in altum, & ipsum eorum fastigium attingens. Quibus fundamentum recte dixerit, inquit S. Chrysostomus. 35. in Gen. poterit in quantum voluerit altitudinem, structuram exorare. Haec est inexpugnabilis turris, haec omne continet edificium non sinens ipsum, vel a ventorum violentia, vel ab imbrium imperu, vel a spirituum malevolentia, sed omnibus insidiis inaccessam facit, & inicum, quasi sic vitamante constructionem esset, magnasque nobis divina largitatis retributiones offert. Imo alibi ait, hom. 108. & 30. in Acta: Nihil humilitate potentius, fortior est petra, adamante solidior, & in maiorem nos securitatem volocari, quam queant vel turres, vel vrbes, vel muros omnibusque diaboli machinamentis sublimior facta contingere volentibus, insuper abiles facit. Unde merito Christus Dominus dixit S. Brigittae l. 4. revel. c. 38. Humilitate mentis & corporis penetratur calum, & vincitur diabolus superbus. Nam, ut ait B. M. Magdalena de Pazzis 4. p. vica. c. 19. Humilitas est similitudo gladii, qui defendit, & vincit omnes inimicos, & a quo fugit diabolus. Ideo humilitas semper sectanda est & factis ostendenda. Quocirca in vitis PP. di-

13. libel. 32. xii. Abbas Pastor: quia semper homo humilitatem & timorem Dei inaccessabiliter respirare debet, sicut flatum quem naribus attrahit vel emittit. Ibid. nu. 37. Dixit iterum: quia humilitas terra est, in qua Dominus sacrificium fieri delectavit. Porro ibidem, quibus Humilitas comparat victoriam, & triumphos de hostibus suis, sunt hic quatuor ad idem dicitur:

17. Primus: Quia a Deo impetrat auxilia gratiae necessaria ad victoriam. Deus enim superbus resistit, humilibus autem datur gratiam. Iac. 4. 6. Et Christus dixit S. Brigittae l. 6. revel. c. 116. Humilitas introducit Deum in cor. Imo nihil attrahit ita in animam Deum, sicut humilitas & compassio proximorum, inquit alibi Christus S. Brigittae l. 6. revel.

cl. 65. S. Augustinus explicans ultimum Psalmi, Huiusmodi miles spiritu saluabit. Aliter est, inquit, Deus humilis est Christianus. Si vult ut altus Deus vincatur illi, ille humilis sit. Magna mysteria. Fratres: Deus super omnia est. Ergo te, & non illum tangis. Humilitas te, & ipse ad te descendit. Unde mirum non est, a S. Basilio Magno in sermone aeterno, de abdicatione rerum & renunciatione, humilitatem appellari: Virtutum omnium concentrum, quam honorum sequitur veluti quoddam examen. Et S. Basilus Se-leucia Episcopus: Quamvis fastum comprimit, tantum gratiam attrahit. Et modus amplificanda gratia, est Humilitas vis. Unde merito in hoc sensu tunc Clemens Alexandrinus, Aristenes, beatus dicitur, dicebat esse fastum vacuitatem. Et S. P. N. Ignatius in 3. pun. 2. par. Exer. de 2. vexillis ait: per humilitatem cum paupertate, & abiectione sui, virtutes omnes statim introducit. Verissimum est enim illud dictum Thomae de Kempis: Tanto altius ad Deum ascendit, quanto profundius in se descendit. Et plus sibi ipsi vilescit. Qui autem sibi aliquid boni attribuit gratiam Dei in se venire impedit, quia gratia Spiritus sancti cor humile semper quaerit. Bene dixit haec de te quidam ex Patribus in vitis Patrum: Omnis labor monachi sine humilitate vanus est. Humilitas enim praecursor est charitatis, sicut Ioannes erat praecursor Iesu, omnes trahens ad eum, ita & humilitas trahit ad charitatem, id est ad ipsum Deum, quia Deus charitas est.

Secundo: Quia impedimenta & difficultates tollit, quae sunt, cupidus gloriae, honoris, propria voluntas, & iudicium, & suavem reddat viam virtutis, & pugna labores, & imitationem vitae Sanctorum, & ut ait S. Doctoris serm. 3. Est medicina, ut Deo parere possimus, & salvi esse. Unde bene S. Climacus grad. 26. de dist. sic ait: Omnium ferarum venenatarum sensibilibus interemptor est cervus: intellectualium vero, humilitas interfectrix est. Et Christus Dominus, dans cuidam inordinate vitentem monita per S. Brigittam l. 4. revel. c. 97. sic ait: Obstatulum, quod gratia Spiritus sancti obstruitur, & omne bonum, quo anima fructificare debet, impeditur, est superbia mentis, & ambitio. Idem assum vram humilitatem in mente tua, per hanc enim influit dulcedo Spiritus mei in animam tuam, & defluet terrenus cogitatio. Per hanc etiam voluntas tua, ut rota molendini, habens aquam defluentem, & transcantem erit mobilis, & perfecta ad velle meum. Et tunc incipies opera tua, tanquam grana, diiudicare. Et opera mea pro magno reputare. Quia autem est vera Humilitas, certe non curare fauores, & oblocutiones hominum, viam meam, quae oblita & neglecta est, incedere, superflua non quaerere, simplicioribus te conformare. Si hanc viam diligis, tunc sapienter tibi spiritus allia, tunc Passio mea, & via Sanctorum meorum dulcis erit menti tuae. Merito ergo S. Bernardus serm. de Conuersi ad Cler. c. 30. ait: Nihil humilibus ad deum reperitur, quibus & gratia fieri auxiliium, & oblectanda deuotio lenis imperium.

Tertius modus, quo humilitas confert victo-

riam de hostibus & triumphos, est, quia dat animam magnam contentiam & firmitatem in bono, quæ repellit omnes insultus spiritualium inimicorum. Et ita Abbas Isaac Colly. c. 1. apud Cassianum tradens modos extruendæ sublimissimæ virtutis, Evangelicæ perfectionis, ait: ponenda esse fundamenta firmissima humilitatis & simplicitatis, quibus hac virtus spiritualium virtutum molitionibus extruenda; & immobiliter valeat stabiliri, & ad summa colorum fastigia, confidentiâ propria firmitatis, attolli. Fundamenti autem talibus innocentem quamvis passionum imbres largissimi profundantur, quamvis ei persecutionum violenti torrentes instar arictis illidentur; quamvis irruat & incumbat adversariorum spirituum sæva tempestas, non solum vitia non diruet, sed nec ipsa aliquatenus vexabit impulsio.

26. Ve enim ait B. Laurentius Iustinianus: Humilitatem, malignorum spirituum innumerabilis exercitus, tanquam flagellum perhorrescit & fugit. Et alio in loco: Nemo antiqui hostis fallacias nisi præviâ humilitate in sapientia cognoscit lumine. Ipsa splendore suo fugat tenebras tentationes degegit humana menti abdita pandit, sibi ipsi hominem cognoscibilem reddit, atque structoriam mali Angeli lucem manifestando reprehendit. Et alibi: Beati plane, veri dicentis sunt humiles, qui diuinâ protecti clementiâ, innumeros intellectualium euadunt laqueos venatorum; in huius peregrinationis itinere conuati. Passus est hoc ipse de mon Abbati Macario, cui diluculo palmarium folia portanti ad cellam suam cum decurrisset diabolus, saltem præcuti, volens eum percitere, non valebat, & exclamans dixit: Magnam à te vim patior, ô Macari, quia cum tibi cupio nocere non valeo, dum quæcumque tu facis, ego magis ex opere facio. Tu ieiunias inter dum, ego nullo vniquam cibo reficior. Tu sæpe vigilas, me verò sopor nunquam oppressit. Sed in vna re me vinci, ipse profiteor. Cum ab eo rem ipsam B. Macarius requisisset, Humilitas tua, dixit, sola me vincit. Hac dicente inimico & extendente B. Macario manus suas ad orationem, spiritus immundus inter auras euauit. Ibi dem L. 5. libel. 15. n. 78. Rosv. p. 628. n. 78. dixit quidam Senex: quia si quis dixerit: Ignosce mihi, humilians se, comburunt demones tentatores.

27. de casto con. c. 1. col. 6. l. de interiori constructio. c. 5. l. de hum. c. 17. s. 11. Ross. l. 3. num. 12. Pelag. libel. 15. n. 16.

18. Tertia causa, ob quam primò loco profectus in humilitate positus est, quia ad omnes occupationes tertij anni, vti & ad omnes actiones, quibus acquiritur perfectio, necessaria est specialis gratia Dei. Hanc autem maximè conciliat humilitas. Nam, vt ait S. Dauid Psal. 112. 5. Qui in altis habitat, humilia respicit in celo & in terra. Et Sapiens Eccl. 3. 20. Humilia te in omnibus, & coram Deo inuenies gratiam. Quod vique adeo verum est, vt S. Bernardus serm. 34. in Cant. inuit. dixerit: Cum te humiliari videris, habeto id signum, in bonum, omnino gratie propinquantis. Nam sicut ante ruinam exaltatur cor, ita ante exaltationem humiliatur. Cum ergo in Tertio anno probationis, finis eius sit acquisitio perfectionis & sanctitatis, & charitatis, quæ est essentia perfectionis, magna est necessaria Dei gratia, quam humilitas con-

ciat. Quin, vt ait B. Laurentius Iustinianus l. de Casto conub. Verbi fin. Cum humiliatis virtus animam compleverit, deiecerit, liqueverit, tunc incipit dilari dilectione, irradiari veritate, repleti lumine, eleuari spiritu. Imò gratia impleri. Quale poterimus vas & receptaculum gratie idoneum habere? inquit S. Bernardus serm. 3. in Annunt. Balsamum est purissimum & solidissimum vas requirit. Et quid tam purum, quid tam solidum, quam humilitas cordis? Meritò primò humilibus dat gratiam. Meritò respexit Deus humilitatem ancilla sua. Sic & Apostoli ob humilitatem repleti sunt spiritu sancto. Quia, inquit Christus, sanctæ Brigittæ h. 6. reuel. c. 36. habebant humilitatem præcipuam. Et cum Maria commendaret Christo Brigittam, vt ei daret sua dona, dixit ei Christus l. 6. reuel. c. 42. qui querit sublimitatem, necesse est, vt primò agat sortiam, & exerceat humilia. Ideo tria sunt ei necessaria. Primò, vt habeat humilitatem, per hanc enim sublimitas obtinetur. Idque tam certè, vt S. Gregorius Papa scripturam reliquerit, l. 34. mor. c. 21. Aperiè cognoscimus, quod euidentissimum reprobatorum signum est superbia, & contra humilitas; Elektorum. Et S. Basilius serm. de abdic. ret. fin. Animi in virtute progressus, in humilitate progressus est. Hinc merito Christus Dominus, Reuel. extrau. c. 21. cum iussisset Virginem Abbatissam præfici Virginibus, subdit, vt si Virgo non fuerit inuenta apta, pro hoc officio. Hoc onus assumat vidua Hamis, quia Deus omnia humilia exaltare dignatur. Quid enim est quod humilitas perfecta non meretur propter humilitatem (S. Marie) factus sum ego Deus, & Dei filius, verus filius Virginis. Et sine humilitate non est via ad celum. Ideo, vt dicitur in Vita B. M. Magdalene de Pazzis, S. Ioannes vocatus est Christi dilectus, ob humilitatem, puritatem, & amorem; & hanc Sanctam docuit in rapto, vti ipsamet testata est; animam, que in se habebit perfectionem humilitatis, facillimè possessuram amorem, absque eo; quod aliud exercitium adhibeat ad eum obtinendum; Et nunquam inuenitur cor humanum plenum humilitate, quin sit plenum amore, quo anima perfecte Deo vivit, & si vnum quid cum illo per participationem. Meritò ergo S. Ioannes Climacus gr. 25. ait: Quoties aliquem, vel audieris, vel videris infra paucos annos altissimam irrequietam acquiescisse, noli hunc existimare altam, quam hanc beatam celeremq; viam humilitatis pedibus ambulasse. Mirum ergo non est scripsisse S. Augustinum Ep. 56. Si querias, que via sit ad obtinendam veritatem, quidq; primum sit in religione & disciplina Christi? Respo. deo: primum est humilitas. Quid secundum? Humilitas. Quid tertium? Humilitas; & quoties interrogabis, toties hoc dicam. Sicut enim Demosthenes, in eloquentiâ primas, secundas, tertias &c. dedit pronuntiationi, ita easdem ego dabo Humilitati in schola Christi.

Quarta causa est, quia exercitium Humilitatis est tota vitæ necessarium, in omni statu & gradu, & magis, quod quis est altior & sanctior, ma-

- xiræ in Societate nostrâ , ubi non est certum tempus professionis emittendæ ; & ad quam non omnes admittuntur. Ideo Christus , qui speciali modo voluit esse Magister humilitatis , & mansuetudinis sociæ humilitatis , ait Matth. 23. 12. *Discite à me, quia mitis sum & humilis corde.* Vnde loco citato S. Basilius dixit: *Se animo sive submittere, Christum est sive imitari.* Christus enim humilitate totius Redemptionis nostræ opus explevit. Tota victoria Saluatoris , inquit S. Leo Papa serm. 7. de Epiph. *quæ & diabolum superavit & mundum, humilitate est concepta, humilitate est confecta.* Ideoque monet idem S. Papa, vt tota vita eam exerceamus. Vnde tota dilectissimi Christiani Sapientie disciplina, in verâ & voluntariâ humilitate consistit, quam Dominus Iesum, ab vtero Matris, vsque ad supplicium crucis, pro omni fortitudine & elegit & docuit. Dicit, ab vtero; Quia cum Christus haberet vsum perfectissimum rationis ab instanti conceptionis suæ, & locum illam adeo vilem naturaliter, elegerit more aliorum infantium, qui eum non sentiant, maximam offendit humilitatem: quod Ecclesia merito prædicat in suo Hymno: *Tu ad liberandum suscepturus hominem, non horruisti Virginis uterum.* Imò vt S. Gregorius 1. 3. 4. mor. c. 18. ait, *Tanta est humilitatis virtus, propter quam solam veraciter edocentiam, is qui sine estimatione magnus est, vsque ad Passionem factus est parvus.* Cum ergo totâ vitâ occurrant occasiones humilitatis, bene fundare nos in eâ debemus, & primo loco eam sectari. Et quamuis nullæ se occasiones humilitationis offerrent, quod quis est altior, eò debet esse humilior. Hæc est enim Dei voluntas, indicata nobis Eccle. 3. 20. *Quantò magnus es, humiliata te in omnibus.* Vnde S. Basilius citatus loco eodem ait: *Quantò ad maiores Sacerdotum gradus accedere tibi propinquius contingerit, eò animos tuos magis demittito.* Sed peculiari ratione Societatis hominibus necessaria est humilitas, tum ne speciosa quæ obeunt munia, eos inflent; tum vt aditum faciliorem habeant ad eos, quibus spiritualia auxilia impendere debet. Ideo P. Petrus Faber, hunc ex humilitatis studio fructum referebat, vt ei omne hominum genus adungeret: *& omnes aditus ad principes viros, amplissimosque Presules aperiret: & apud omnes gentes, quocumque pergeret, summa, medijs, infimis, amabilem simul admirabilemque eum redderet.* Hæc in eodem effecit, vt nunquam sui ipsius eum vlla instaret opinio, tot licet bonis & Dei donis ornatum, nulla extulerint litera, nulla hominum admiratio inaniter excitaret. Vt de eo scribit in eius vitâ Nicolaus Orlandinus lib. 2. c. 12.
39. *Quinta causa est.* Quia S. P. N. Ignatius speciali modo in Societate voluit elucere humilitatem: tum propter bona, quæ in se continet, tum quia in Societate voluit maximè eminere Obedientiam, & per eam suos ab alijs Ordinibus distinguere. Perfecta autem Obedientia sine humilitate esse non potest. Nam sicut currum pro equo non sat in

commodè trahitur, vt ait S. Dorotheus Doctrinam nisi & alterum apponas, ita Obedientiam humilitatem coniugatam sibi deposcit. eò quòd, vt Deus Pater dixit S. Catharine Senensis in Dial. c. 174. *Obedientia ab humilitate tanquam à nutrice quotidie nutritur, vnde tantum est aliquis obediens, quantum est humilis; & tantum est humilis, quantum est obediens.* Ille veraciter subesse nouit, inquit B. Laur. Iustinianus de compunctione & complanctu Christianæ perfectionis, qui omnium se agnoscit minimum, omnibus pro Christo obtemperare conatur. Sicut subiectus, humilis, prostratus omnibus, Deo deuotus, bene uolus fratribus, non contradicit, non inuimuratur, non irascitur, non reddat pro malo malum, neque maledictum pro maledicto, accusatus tacet, iniurijs læscitius orat, temptationibus probatus sustinet, laboribus grauius ministeria perficit. Sciebat nempe S. P. Ignatius verum esse quod scribit S. Chryostomus h. 3. in Matth. *Nihil sic amicum esse Deo, quam si quis minimum se annueret; & id esse caput totius Philosophia (hoc nomine SS. Patres Græci perfectionem appellare solent) atque fastigium.* Ideo prima experimenta Probationis 2. & 3. voluit esse humilia officia. Exa. c. 4. §. 13. feruire in culina, in nosocomijs, peregrinari mendicando &c. 3. p. Confl. c. 1. §. 1. & à Patribus Tertij anni specialiter nil prætermitti voluit, quod confert ad profectum in humilitate 3. p. Confl. c. 1. §. 22. Et officia, in quibus exercetur humilitas, voluit deuotè obiri. c. 4. Ex. §. 28. Et appeti. 3. p. c. 1. §. 19. & aliquando extra domœilia Probationum à Sacerdotibus exerceri. *Nihil enim, inquit S. Hieronymus Ep. 14. ad Celantiam, est quod nos ita & hominibus gratos, & Deo faciat, quam si vita merito magni, humilitate infimi simus.* Et ab omnibus vult appeti contemptum, & humiliationem nostram, nullâ datâ occasione. Exa. c. 4. §. 44. volebat enim nos omnes esse Deo charissimos, quod præstat humilitas, quæ vt Christus dixit S. Brigittæ Regel. extrau. c. 93. *Est quedam scala, quâ de terrâ ascenditur ad cor Dei.* Eos verò qui ad superbiam propensi sunt, vult exerceri S. Pater rebus abiectioribus, quæ ad humiliandos ipsos vtilis futuræ videantur, 3. p. c. 1. §. 13. ab omnibus eam seruari iubet in animo; & in exteriori, deferendo alijs, 3. p. c. 1. §. 4. & in ratione vestitus eam ostendi 6. p. c. 2. §. & in omnibus, ibidem. §. 19. Eam speciatim requirit in Rectoribus (4. p. c. 10. §. 5.) & in Coadiutoribus Spiritualibus (Ex. c. 6. §. 5.) & in temporalibus. (ibidem. §. 6.) vult eam splendere in Generali. (9. p. c. 7. §. 2.) Et in formulâ viuendi oblatâ Paulo III. tum anno 1540. tum iterum anno 1543. pag. 3. init. & p. 17. ante med. speciali voto obedientiæ, quo Professos Societatis Romano Pontifici obstringi voluit, id expressè faciendum posuit, *ad maiorem nostræ Societatis humilitatem.* Merito: quia, vt ait Gregorius XIII. in Constit. *Ascendens Domino, & post illum in 12. Instructione, pro tertium annum acturis editâ, autoritate Sacræ Congregatio-*

gationis nō dicitur. Hoc Institutum, omnino humilitas & prudentes in Christo requirit. Hinc S. Xaverius, vt scribit Turbellinus in eius vita l. 6. c. 8. ingemiscens subinde in ore habebat: h̄ arrogancia, penitentiam Christiana virtus, quamvis obsistat, obsistat es orbi terrarum: quam ex Instituto & perfectioni Societatis Iesu contraria: quanto perē pius & salutaribus sociorum conatibus aduersariis negabat enim quinquam germanum Societatis alumnū esse, ac Deo fideliter operam nauare posse, nisi contemptorem sui, & de se ipso suis rebus abiecte demissa, sententiam. Et sane valde necessaria est humilitas nostris, etiam ex hoc capite, quia sine illa non perseveramus, vel saltem non viuemus quieti. Requiritur enim, vt obediamus in eo gradu, qui est in Societate præscriptus, & vtilissima quæque in victu & vestitu acceptemus, nulli certo loco & officio alligati sumus, parati ire, quod mittemur, gradum accipere, qui dabitur, & similia, quæ sine humilitate non possunt consistere, vt necessitatis quæ inflat, & cuius fundamentum S. Pater 3. p. c. 1. §. 27. vocat humilitatem. Quocirca mirum non est, S. Ignatium tanquam magnū Humilitatis amatorem, a Beatissima Virgine olim fuisse electum, vt traderet doctrinam de humilitate B. M. Magdalene de Pazzis. Nam, vt scribit Puccinus eius Confessorius 2. p. c. 12. in eius Vita, anno 1594. 18. Decembris apparuerunt ei S. Albertus Carmelita, & B. P. Ignatius, electi vt cum eā tractarent de Humilitate & Paupertate. Ignatius sic cepit: Ego Ignatius sum electus à Genitrice sponsi tui, ad tractandum tecum de humilitate: audi ergo verba mea. Humilitas debet infundi, sicut oleum in lucernam, in nouellas plantas Religionis: & sicut oleum occupat totum vas, in quod funditur, ita humilitas & vera cognitio eius, debet tali modo occupare potentias animarum earum, vt vertendo se à dextrâ & sinistrâ parte, non videant aliud, quam humilitatem & mansuetudinem. Et sicut Elychnium (stoppino) non potest ardere sine oleo, sic nouella planta non dabit in religione splendorem sanctitatis & perfectionis, si quouis momento temporis non erit eis data nostra ipsius Humilitatis, & si non probabuntur nec exercebuntur in eâ ostendendo illis quantoperē sit necessaria hæc virtus vera Religiosæ. Quæ virtus non est aliud quam continua vna cognitio sui non esse, & continuum gaudium in omnibus illis rebus, quæ possunt inducere ad sui contemptum. Sed procurandum est, vt in depressionibus (abassamenti) quæ illis fiunt, quod ille perueniant ad hæc gaudia, sint immobiles & firmæ, reuocando eis in memoriam quod non ob aliud sumpserunt habitum. Et ne demonium partem habeat, debet nuerix earum vri sanctâ arte, id est, vt dum vult deprimit, vel iudicium, vel voluntatem earum, & ipse repugnant, vel ad impatientiam mouentur, debet eas severe reprehendere, & ostendere eis, rem esse magni momenti, quamuis id contingat in re minimâ. Sed dum infundit oleum humilitationis, ex alterâ parte debet tenere suauē balsamum, ostendendo eis quantoperē Deum honorent in talibus actionibus, magnum fructuum quem decerpent, & ma-

gnam opus, quod ille faciunt: vt ita amore capiantur Humilitati, & aliud non velint, nec ad aliud aspirent quam ad illam. Humilitas extrinsecus debet resplendere in omnibus verbis, gestibus & operibus, & vitari debet omne verbum, quod non oleat humilitatem, sicut sunt verba, in saculo blasphemie. Debet in Religione vitari quicquid gustus remotus ab humilitate, sicut in seculo vitantur gestus contrarij honoris & fama. Debent abhorere omnia opera facta sine humilitate, sicut Rex abhorret vestes subiles in filio. Atque ita Christus Dominus inter res, quæ in Monasterio Mattis suæ Sanctissimæ volebat reperiri Reuel. Extrau. c. 10. ait: *Præ omnibus ibi debet esse humilitas vera, & obedientia sine morâ*. Quocirca S. Ignatius in Epistolâ ad P. P. Lusitanos scriptâ Anno 1547. quâ eos excitat ad studium perfectionis, inter media, quæ ad eam consequendam inducunt, primo loco ponit Humilitatem. Cum enim citasset illud Christi Matth. 5. *Estote perfecti, sicut Pater vester caelestis perfectus est*, subdit: *Quod, illum attinet certum omnino sit, illum semper esse ad liberalitatem paratum, modo aliam in nobis profundamq; humilitatem videat, quæ vsque ad ead præsupponi debet, vt dicat S. Dorotheus Doctr. 1. Nemo vltimum bonum sine humilitate potest attingere, vt aiebat Diuus Marcus Abbas. Hoc cum cognouissent sancti viri, omni studio & diligentia in operationes humiles, quibus sese Deo coniungerent, intenderunt: facti 3. ex his plurimi amici Deo. Vnde Abb. Daniel apud Callianum coll. 4. c. 15. fin. monet: *vt si integritatem cordis perpetuo consequi delectamur, humilitatis studemus virtutem ingere obtinere*. Quocirca P. Petrus Faber, docto cuidam viro, qui se Societati adiunxerat, dans monita, l. 2. vitæ c. 23. ait: *Sta in vltimo loco, quamdiu poteris. Sectare vtilissima & abiectissima officia, ex his enim gradum optimum in Christo Crucifixo tibi acquiseris. Christus Dominus qui factus est obediens vsque ad mortem Crucis, humiliatus primùm vsque ad carnem est, quam sibi coniunxit. Vtinam nos quoque sic descendamus, vt vtilissima quæque huius vite ministeria copulemus nobis, ad fouendam eam, cui nos deuotimus, humilitatem.**

Sexta causa, Quia statui Religioso maxime conuenit humilitas. Ideo P. Balthasar Alvarez, cum daret monita cuidam valde nobili Dominæ, quæ erat ingressa Monasterium Monialium Carmelitarum discalceatarum sic ei scripsit in literis: *Si queras, in quo maxime debes eminere: Dico, in te valde, valde, valde (ter hoc repetit) humiliando. Ne existimes te aliquid proficere, nisi te omnium minimam reputer. Nihil est honorabilius in creaturâ Christum Dominum nostrum agnoscere, quam quod eidem sit in re aliqua similis. Et vix aliam inuenies, in quâ magis sibi ille complacet, aut magis nunc tibi expediat quam hæc. Ideo, Christus Dominus noster, qui quæ Deus est, nostram nouit imbecillitatem, viaq; nostre perditionis, & apertissima eius remedia, valde serid (vt S. Augustinus aduertit) commendauit, vt disceremus ab ipso, quod humilis esset corq; Humilitas in verbis, ac ceremonis, seu moribus, quibus mundus decipit*

pitur facile obtinetur: ac cordis, que Deo placeat, rati-
dium & magna adhibita cura. Cum igitur Religionem
sis ingressa, ut studeas illi placere, certo tibi persuadeas,
sunt te maxime placituras, cum omni tuo conatu
contenderis pretiosam hanc margaritam comparare.
Merito ergo primo loco S. P. N. Ignatii, & So-
cietas, præcipue profectum in humilitate. Vi-
deamus nunc qui sint eius gradus.

CAPVT TERTIVM.

De Primo Gradu Humilitatis.

46. Gradus Humilitatis, varij vario modo de-
scribunt & enumerant, sed non omnes fi-
deliter, hoc est, non eo, quo à Sanctis commemo-
rantur modo, ut videre est apud Rossig. l. 4.
c. 38. de discipulis Christi: & Aluarez de Paz to. 2.
l. 4. p. 3. cit. Si confectantur cum libris Sancto-
rum tractantibus de Humilitate. Ideo aliter hic,
aliter ille gradus humilitatis enumeratos à S.
Anselmo l. de similit. 99. & sequ. & B. Laurentio
Iustiniano recenset. Mihi omnium maxime
placeat sententia B. Laurentij Iustiniani tr. de hu-
mil. c. 7. in ligno vitæ 6. eius gradus recensentis:

Primus, inquit, gradus est se peccatorem vel con-
tempibilem esse agnoscere: & quidem peiorem aliis,
vbi Sancti suadent.

Secundus. Peccata sua per lumen gratiæ in primo
gradu superficialiter cognita: deinde affectualiter de se
sentiendo vitia, ob innumerabilem delictorum suorum
molem, pectus tundere, lachrymas fundere, & per pec-
catorum confessionem aliis ea referare.

Tertius. Aliis narrare contra se, quod intus laet in
corde.

Quartus. Velle toto affectu ut ab omnibus credatur
malum, quod de seipsis sentiunt & narrant.

Quintus. Desiderare, ut in ore hominum extinctus
sit, ut à cunctis dicantur errata sua, & quicquid in se
deprehenderit vitiosum.

Sextus. Toto conamine, & magnitudine desiderij
esurire Christi conicia, & exultare in opprobriis &
contumeliis, derisionibus & insaniis: & cuncta pro
quibus commendabilis videri possit, abhorreere: quic-
quid applaudit, fugere: omne quod abiectum est, gra-
tanter suscipere, & venerari, & nihil quod foris est ap-
petere vel timere.

Ponderemus nunc singulos hos gradus, ut
agnoscatur quomodo quilibet eorum sit præ-
dicandus.

47. Quoad primum, qui est, cognoscere se peccatorem
& contempibilem esse, ob animi deformitatem,
peccandi promptitatem, castis frequentiam, omniumque
vitiolorum famitatem. Hunc affectum humilitatis
nec Christus, nec Beatissima Virgo habuit, quia
erant ab omni peccato immunes. Sed omnes
alij homines sancti habuerunt, & ij maxime,
qui maxime sancti erant: sciebant enim quan-
to perè hæc virtus Deo placeret. Nihil enim sic est
amicum Deo, ut supra diximus, teste S. Chryso-
stomo hom. 3. in Matth. quam si quis minimus se

annumeret, est, id caput totius Philosophiæ atque sa-
phyum. Ideo præcipui quique Sancti se vere &
ex corde reputabant omnibus aliis peccatoribus
peiores, & omnes se superiores & meliores.
Que de nobis opinio in nobis, an talis habenda
sit, uti verba Iohannis, & quomodo id fieri
possit, considerandum est.

Et quidem quoad primam partem, ita docet
S. Thomas 2. 2. q. 161. a. 3. in corp. Per humilitatem,
inquit, quilibet homo, secundum id quod suum est, de-
bet se cuiuslibet proximo subicere, quantum ad id, quod
est Dei in proximo, non autem hoc requirit humilitas,
ut aliquis id, quod est Dei in se ipso, subiciat ei, quod est
Dei in altero. Et idè 3. absque præiudicio humilitatis,
possunt dona que ipsi acceperunt, præferre donis Dei,
qua aliis apparenti collata & c. similiter etiam, non hoc
requirit humilitas, ut aliquis id quod est suum in se ip-
so, subiciat ei, quod est hominis in proximo: alioquin
oporteret, ut quilibet reputaret se magis peccatorem
quolibet alio & c. Potest tamen aliquis reputare aliquid
boni esse in proximo, quod ipse non habet, vel aliquid
mali in se esse, ex quo se potest subicere per humilita-
tem. Hæc doctrina S. Thomæ, in speculatione
vera est, & est intelligenda de comparatione
nostri cum omnibus proximis, sed non quoad
omnia, profus nulla re excepta. Cum enim in-
ter proximis nostros numerandi sint etiam E-
thnici, Iudæi, hæretici, & Schismatici, qui omnes
carent verâ Dei cognitione & fide, que est nostra
salutis initium, fundamentum & radix omnis iustifi-
cationis, ut ait Concil. Trident. sess. 6. c. 8. & quâ
Dei beneficio nos sumus imbuti, certum est nõ
debere nos quoad hoc iudicare inferiores Eth-
nicos, & aliis veram fidem non habentibus. Et
de hoc tantum hominum genere loqui vide-
tur S. Thomas loco citato. Vnde ad probatio-
nem primi & secundi dicit adfert exemplum: pri-
mum ex c. 3. Ephes. v. 5. Aliis generationibus non est
agnitum, filius hominum: sicut nunc revelatum est san-
ctis Apostolis eius. Secundo loco citat Apostolum
c. 2. Gal. 15. Nos naturâ Iudæi, & non ex gentibus
peccatores.

Solo ergo excepto dono fidei, sine quâ nemo
Deo placere potest. Heb. 10. 1. in aliis rebus, qui-
libet verè humilis debet se reputare omnibus
inferiorem, & omnes alios se meliores, & se
omnibus maiorem peccatorem.

Hæc doctrina Probatur primò exemplis San-
ctorum, qui talem de se habebant opinionem.
De Beatissimâ Virgine Maria S. Bernardus in
illud Apocal. Signum magnum, sic scribit: Merito
facta est omnium Domina, que se omnium exhibebat
ancillam: Merito super Angelos exaltata est, qua infra
viduas & penitentes, infra eam de qua fuerant eiecta
septem demonia, ineffabili se mansuetudine inclinabat.
S. Ignatius in Epist. ad Ioan. Euan. Deuotus deu-
otius humiliabatur & reuerentius. Id de se dicit A-
postolus 1. Timot. 1. 15. Peccator primus ego sum. Et
iterum 1. Cor. 15. 9. Ego sum minimus Apostolorum,
qui non sum dignus vocari Apostolus, quoniam perse-
cutus